

i finanční) Libereckého kraje, že se domnívám (snad ne naivně), že zaměst pod stůl už nás jen tak nelze...

Náš malý, ale milý ekostředisko má projekty nejenom v Jílovecké ulici, ale i mimo zřejší areál. Samozřejmě využíváme nejrůznější světové dny a pořádáme kampaně (loni jsme poprvé v Semilech zorganizovali Fairtradovou snídani přímo na náměstí, spolupracujeme na Dni bez aut, Týdnu opravdových plen aj.) V září (měsíc biopotravin) zvídáme je-jeden z našich nejmladších projektů, MEDOVÁ JABLÍČKA, na kterém spolupracujeme s biofarmou Klokočí na Turnovsku. Farmu provozuje naše členka Anička Hudská, které jsme loni pomohli vysázet skoro 50 stromků starých odrůd. Odebíráme od ní bedýnky s úrodou, v době plevelové krize se noříme do řádků biozeleniny, ale hlavně si to UŽÍVAJÍ NASE DĚTI.

Zažít tání, klíčení, zrání, žízálení

Samozřejmě sledujeme rozvíjející se hnutí lesních mateřských školek, velmi mi faníme a podporujeme je. Na Semilsku ale tato forma nepřichází v úvahu. V současnosti lesní školky v ČR kvůli nekompatibilitě s předpisy a vyhláškami fungují v režimu soukromém (s dosti vysokým školním - bez dotací státu) a určitě mají šanci ve velkých městech jako „služba“, která děti vyvede z betonové džungle. Náš kraj ale trpí vysokou nezaměstnaností a sociálními problémy. V Semilech by se „neuživila“ ani jazyková soukromá školka, natož lesní (do lesa je to z náměstí dvacet minut).

Hledáme tedy jiné možnosti, jak nalákat a inspirovat rodiny i s nejmenšími k pobytu v přírodním prostředí. Musím zdůraznit, že nejde o hltání turistických kilometrů ani kochání se krásami CHKO (to jsou potřeby dospělých). Dětem stačí louže, křoví, kousek „svého lesa“, zahrady, který mohou zažívat všemi smysly v proměnách ročních dob. K tomu se areál farmy či i naší malé zahrádky hodí. Důležitý je bezpečný prostor bez dopravy (velký problém pro volný pohyb nejmenších).

Rádi bychom inspirovali i jiná mateřská centra či rodiny k tomu, aby vyšly z místnosti, kluboven a certifikovaných hřišť blíž k přírodě.

Ráda bych se dotkla ještě dalších bodů, které jsem si při všem dění kolem dřevěňky uvědomila:

1. zapojení tatínků (chlapi potřebují mít pocit, že bez nich bychom to nezvládli, že jsou tam třeba - na nějaké slavnosti a hraní si je moc nenalákáme).
2. manuální smysluplná práce (děti mohou být u toho, mají možnost nápodoby, zažívají, že jídlo se nesklízí z regálů supermarketů). Děti i dospělí se tady setkají s technikami (výtvornými, řemeslnými, kuchařskými), které doma (v bytě, ale i v domě) nechtějí či nemohou používat. Přibývá domácností, kdy je problém doma rozdělat i barvy... Tak tady si děti zažívají patlato: hliina, těsto, vosková batika (živý oheň), ruční papír, filcování za mokra (voda), česání vlny, zatloukání hřebíků, řezání plíhou. Vězte, že tyto jednoduché až primitivní činnosti dětem z paneláku chybí. S jakým nadšením se do nich pouští!
3. komunitní rozměr - zjišťujeme, když je nás víc, může vzniknout pěkná společenská akce a zábava. Lidé se nemusejí scházet jen ke slavení a návštěvám, čas strávený na čerstvém vzduchu s hmatatelným výsledkem naplňuje i dospělé.
4. kontakt se zvířaty: rodiče opravdu uvítají prostor, kde to lze, kde si děti pomuchlají králiky, morče, pejsky dalších návštěvníků. Sdílet se dá nejenom auto, zahrada, ale třeba i domácí mazlíčci.

Návod pro líné rodiče

NECHTE JE BÝT. Dalšími již několikrát-tým projektem je rodinný tábor v Jesenném, klasičtější (chatičky) s vlnajícím pleťnami, tatínky připraveným necertifikovaným lanovým hřištěm, pasekou se skrýtočnými domečky na dohled od tábora, prostě ideální zázemí „líného rodiče“.

Dětem stačí velmi málo organizovaného programu (sem tam výlet, nějaká tvořivá dílnička, ale spíše jako nabídka, nalákání), z to servisu společné kuchyně. Pro mámy je to ideální odpočinek, protože nemusí řešit denoční nákup a vaření, děti jsou přitom v partě dalších na zdravém vzduchu (ne vždy je to idylka, letos jsme z gumáktů nevyšlezi). Alespoň na pár dní je dobré nabídnout dětem možnost volné hry, zažívat přítomný okamžik, bez nutnosti MÍT plán, očekávání, termínů, prostě jen tak BÝT...

Problém pobytu v přírodě je, že my dospělí tak trochu nevíme, co tam tu hodinku dvě dělat... Mrnatům pacho:atům stačí opravdu kousíček terénu k převratným zážitkům a zkoumáním, blátování apod... zatímco nás velké to puďí vláčej je s sebou po hou-bách, paměťihodnostech, nebo aspoň zříceninách. Tohle řeší komunitní zahrada či zázemí dle lesních školek (maringotka u lesa, tee-pee), mamky mohou něco kutit, učit se jazyky, meditovat, zpívat, spát zavěšené v hou-paci síti...

A všimli jste si někdy, jak si děti „klidně“ hrají, když v jejich přítomnosti dospělí konají nějakou smysluplnou a dětem průhlednou činnost - plejí, sklízí ovoce, zavařují? Samozřejmě je ideální, když se sejde víc rodin a děti mají parťáky do hry. A když je to prostor, který není úplně hotov, kde je možno někdo něco kutat, převážet, přemísťovat, stavět bunkry. Taková větší zahrada s koutkem divočiny je ideální dětské přírodní hřiště a první učebna.

Důležitá je ta parta, pokud možno věkově různorodá. Z osobní zkušenosti mohu říct, že je to jeden z momentů, na kterém tak trochu troskotá „útek z města na venkov“, nejlépe na samotu u lesa. Dospělí nejprve vyčleňnou z civilizačního stresu, pak budují, ale když přijdou děti, časem začnou ony samy i jejich matky postrádat sociální kontakty. Přírodou jsme přece jenom nastaveni na sociální sdílení. Srovnám-li své zážitky a prožitky v soukromé chalupě na kopci a v této naší komunitní dřevence, musím říct, že druhá možnost mě naplňuje více. U srdce hřejí okamžiky, kdy se sejde společenství lidí, jen tak pobejt, u nás v Jílovecké promíchané s vozíčkáři, kočárky i nošenci. Mám radost a dobrý pocit, že jsme takovýto komunitní prostor vytvořili.

V čem spočívá komunitní prostor

Rozlišuji mezi soukromým prostorem (zahradou), veřejným prostranstvím (kde jsou problémy třeba s pejskáři nebo s vandaly) a KOMUNITNÍM prostorem, za který si vezme zodpovědnost určité společenství lidí a vytváří ho k obrazu svému. Není to uzavřená skupina, konají se tam akce otevřené i veřejnosti, ale platí námi nastavená pravidla. Ještě jeden komunitní rozměr zmíním: generační soužití. Ten rozhodně vznikl neplánovaně, ale rýsuje se zřetelně. Jílovecká ulice je pod hrbitovem, tudíž tudy prochází hodné lidí ze starší generace. Z reakcí seniorů vycítuji, že nář: velmi fandí (není tedy divu, před naším působením zarůstala zahrádka několik let bodláky a kopřivami). Nicméně cítím ještě něco: těší je, že „si užíváme“ prostor a styl jejich dětství, že si ho vážíme a prakticky ho naplňujeme. Je to nejenom v pozdraveních, někteří pošťasují s dětmi (téměř takové kolemdoucí adoptivní babičky), někteří donesou cibulky do zahrádku či semínka.